

CONSIDERAȚII PRIVIND CONCEPTUL DE ÎNALTĂ SECURITATE

ASPECTS REGARDING THE CONCEPT OF HIGH SECURITY

General de brigadă, prof. univ. dr. Gheorghe CALOPĂREANU
Colonel (r) prof. univ. dr. ing Eugen SITEANU*
Colonel (r) prof. univ. dr. Benoni ANDRONIC**

Rezumat: În articol autorii prezintă pe scurt câteva dintre argumentele care stau la baza fundamentării conceptului de înaltă securitate, procesul cibernetic al managementului securității, componentele principale ale securității sistemului managerial național, locul și rolul managementului securității naționale, problema determinării securității optime, relația (expresia) matematică de determinare a nivelului securității naționale în funcție de conservare, readaptare funcțională, siguranță în funcționare.

Cuvinte-cheie: conceptul de înaltă securitate; managementul securității naționale; proces cibernetic; securitate optimă; componentele securității naționale; metasecuritate.

Abstract The article briefly presents a few of the arguments that ground the concept of high security, the cyber process of security management, the main components of the security of national management system, the place and role of national security management, the issue of determining optimal security, the mathematical relation (expression) of determining the level of national security function of preservation, functional re-adjustment, secure functioning.

Keywords: concept of high security, national security management, cyber process, optimal security, national security components, metasecurity.

Perfecționarea securității, atât practică, cât și teoretică, în special în sfera cercetărilor inter și trans-disciplinare este din ce în ce mai evidentă și vizibilă în toate domeniile și la toate nivelele (politico-militar, economic, social, cultural, de mediu etc.), inclusiv la cele zonale și regionale.¹⁰

* Prof. univ. dr., membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, E-mail: esiteanu@yahoo.com

** Prof. univ. dr., Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, E-mail: benoneandronic@yahoo.com

¹⁰ Gheorghe Calopăreanu, *Regionalizarea securității în Europa Centrală*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2011, p. 3.

În ultimele două decenii au apărut multe sintagme în legătură cu securitatea dintre care menționăm: sufficient security (securitate suficientă); oportune security (securitate oportună); obligatory security (securitate obligatorie); optimum security (securitate optimală/optimă); minimum security (securitate minimală); maximum security (securitate maximă/maximală); absolute security (securitate absolută); vital security (securitate vitală); total security (securitate totală), securitate zonală, securitate regională¹¹ etc. Deoarece noi considerăm că unele dintre acestea sunt prețioase sau prea pretențioase, cum ar fi de pildă securitatea totală și securitatea maximă/maximală, vom propune sintagma de înaltă securitate care este un concept de calitate, ce are legătură cu managementul calității și cu faptul că securitatea este o caracteristică de calitate a sistemelor, organizațiilor, proceselor etc. Așadar, înalta securitate sau securitatea de înaltă calitate este un adevărat concept fundamentat științific. Considerăm că argumentele care stau la baza fundamentării acestui concept sunt următoarele:

- calitatea, respectiv înalta calitate sunt două atribute necesare și suficiente conceptului de securitate;

- maximă, totală și absolută sunt atribute și deziderate foarte greu de realizat/atins;

- înalta calitate se poate asocia cerinței de completitudine a securității fiind totodată o reflexie a cuprinderii mulțimii aspectelor sale calitative și anume: răspunsul prompt la atacuri/amenințări; descurajarea, prevenirea și combatere amenințărilor și diminuarea consecințelor/efectelor.

- înalta securitate este, în fond, o măsură/mărime a calității securității, care reflectă imaginea sa de cuprindere, eficacitate și eficiență, apropiind-o de dezideratele securității depline, totale sau de cea optimă și corespunde mult mai bine caracterului cibernetic al securității ca proces puternic structurat, informațional, acțional, tehnologic și comportamental, proces energetic-informațional care asigură desfășurarea activității în securitate și protecția fizică, psihologică și a informațiilor, de asemenea, asigură reglajele pentru menținerea stării de organizare, măsurile pentru compensarea, restructurarea și adaptarea sistemului/ organizației/ națiunii etc. în scopul mării gradului de organizare al acestora și nivelului de securitate al lor.

Nivelul de securitate realizat depinde de costuri și se poate determina o valoare optimă a securității pe baza criteriului raportului cost/risc asumat.¹²

Managementul securității naționale trebuie să asigure o politică (internă și externă) de reducere a amenințărilor și riscurilor identificate, precum și a

¹¹ Gheorghe Calopăreanu, *Op. cit.*, p. 12.

¹² Siteanu Eugen, Naianu Petru, Ilie Gheorghe, *Fiabilitatea produselor tehnice*, Editura Aisteda, București, 2000, p. 131.

vulnerabilităților naționale. El constă într-un ansamblu de măsuri (figura nr. 1) sociale, organizaționale, economice, juridice, politice, militare, informatice, tehnice, ecologice și religioase care să fie coerente în scopul realizării unei funcționări de înaltă calitate a societății în ansamblul ei și unui înalt nivel de securitate.¹³

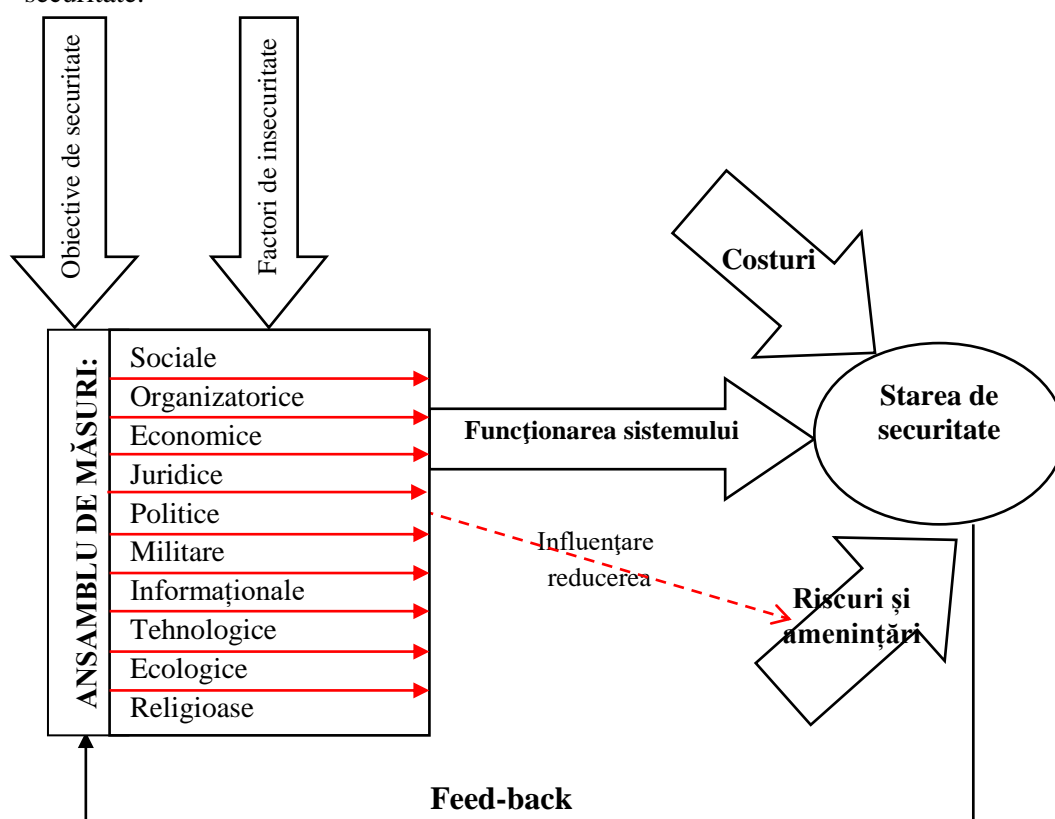

Figura nr. 1. Schema procesului cibernetic al managementului securității

Ansamblul acestor măsuri (figura nr. 1) sunt elaborate de către un sistem managerial național; securitatea acestui sistem are patru componente principale: componenta procesuală; cea fizică; informațională; de personal¹⁴ și următoarele dimensiuni:

¹³ Gheorghe Ilie, *Risc și securitate, articole, comunicări și prelegeri*, Vol. I, Editura UTI Press, București, 2015, p. 33.

¹⁴ Cătălin Zisu, Liviu Scricciu, Alexandru Mihalcea, *Capacitatea operațională a sistemelor manageriale*, Editura Militară, București, 2008, pp. 178-180.

- juridică;
- organizatorică;
- fizică;
- științifică;
- economică;
- informațională;
- politico-militară;
- culturală;
- de mediu.

Conceptul de înaltă securitate asigură securității calitatea de înglobare conceptuală a unei serii de aspecte științifice, juridice, procesuale, organizatorice, fizice, informaționale și de personal în medii de înaltă calitate. În acest scop sunt necesare mecanisme fiabile, viabile, adaptive și perfecționabile pentru a combate o serie de amenințări tratate previzionar, cu asumarea unui risc rațional în limita unui cost suportabil.¹⁵

Managementul securității naționale are scopul preîntâmpinării declanșării cauzelor riscurilor și minimizarea pierderilor umane, materiale și financiare pentru a asigura siguranța, stabilitatea și securitatea națională (figura nr. 2¹⁶).

Înalta calitate a personalului sistemului de securitate, înaltul profesionalism, calitatea strategiei de securitate și a măsurilor luate reprezintă garanția asigurării unui înalt nivel de securitate națională la un preț de cost asumat de factorii de decizie.

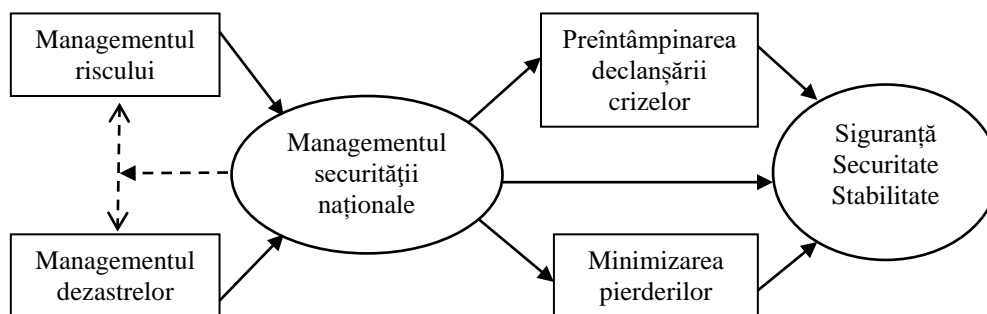

Figura nr. 2. Locul și rolul managementului securității naționale

¹⁵ Gheorghe Ilie, *op. cit.*, p. 13.

¹⁶ *Ibidem*, p. 32.

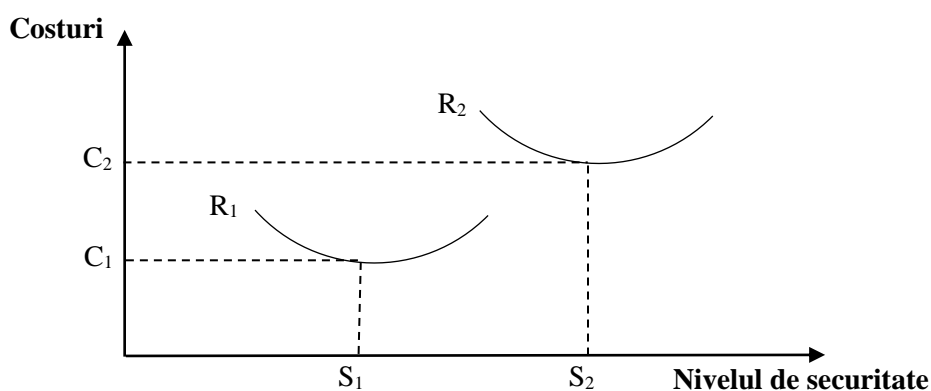

Figura nr. 3. Determinarea securității optime

NOTĂ:

R_1 și R_2 sunt riscurile asumate; $R_1 > R_2$

C_1 este costul minim pentru R_1

C_2 este costul minim pentru R_2

S_1 reprezintă securitatea optima pentru R_1

S_2 reprezintă securitatea optima pentru nivelul R_2 de risc.

Dacă nu se pot asigura costuri mai mari de C_2 pentru asigurarea securității naționale, atunci S_2 va fi nivelul optim de Securitate. Dar dacă sunt disponibile resurse financiare mai mari pentru un risc de Securitate R_3 (astfel încât $R_3 < R_2$) atunci la o valoare a cheltuielilor $C_3 > C_2$, securitatea optima va fi S_3 .

Managementul securității naționale are rolul de a influența/reduce riscurile și amenințările printr-o politică (internă și externă) rațională, care să profite de fiecare oportunitate apărută, de a preveni pericolul producerii acestora, de a detecta oportun momentul declanșării lor, de a întârzia desfășurarea lor și a stopa acțiunile ostile (insecuritare), precum și de a asigura reluarea activităților perturbate/stopate de efectele insecuritare (destabilizatoare), încheind ciclul de conducere (managementul) cu analiza post-factum (figura nr. 4¹⁷).

¹⁷ Gheorghe Ilie, *op. cit.*, p. 35.

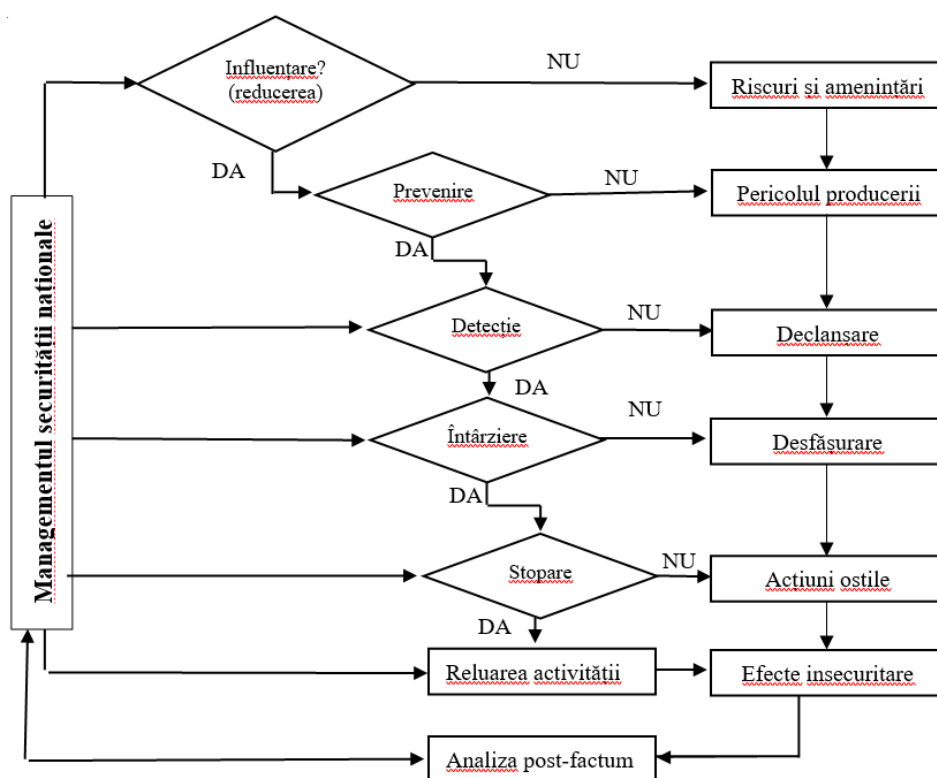

Figura nr. 4. Rolul managementului securității naționale

Plecând de la asocierea dintre conceptul de calitate și cel de securitate se poate determina modelul cibernetic al realizării înaltei securități, în mod asemănător cu modelul cibernetic al optimului securității elaborat de Ilie Gheorghe.¹⁸

Esența securității este echilibrul dinamic între amenințările și vulnerabilitățile la toate aceste amenințări, dar și o stare sau un rezultat al coerenței elementelor și acțiunilor care se dezvoltă în sistem, organizația și procesele respective. Metasecuritatea reprezintă o post-securitate sau o securitate transformată față de cea inițială, o securitate dinamică sau o super-securitate, o ieșire din starea de securitate clasică și trecerea ei într-una de tip nou, care este altceva decât a fost ea în faza anterioară, o securitate ce va asigura un plus ori un minus de

¹⁸ Eugen Siteanu., Petre Naianu. Gheorghe Ilie, *op. cit.*, pp. 139-140.

securitate. Așadar, securitatea este totodată și un proces în care metasecuritatea este o nouă stare a vechii securități, care apar în relația (1) sub forma $\pm Ms$.¹⁹

Cunoscând componentele securității (figura nr. 5), securitatea se poate exprima prin relația:

$$Sec = Cv + Ra + Si \pm Ms \quad (1)$$

Din expresia (1) rezultă că securitatea este o funcție internă a sistemului, procesului, organizației, națiunii etc., iar metasecuritatea este o nouă configurație a securității care poate însemna un plus sau un minus de securitate, ba chiar, în unele situații/circumstanțe, o stare de insecuritate cum a fost, de exemplu, aderarea României la UE în problemele agricole (alinierea mecanică, fără discernământ a agriculturii României la constrângerile UE).

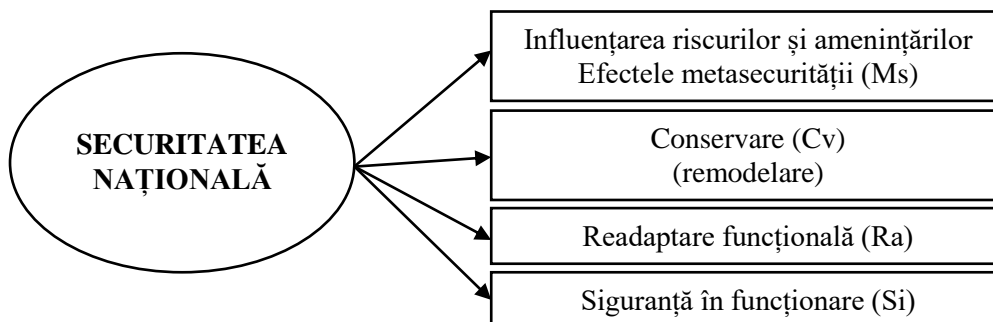

Figura nr. 5. Componentele securității

Trecerea de la o stare de securitate (insecuritate) la o nouă stare este foarte complicată, dar necesară și obligatorie, în condițiile civilizației actuale. În figura de mai jos (Figura nr. 6), sugerăm, principial, acest tip de metamorfoză procesuală dinamică din spațiul securitar, ca și din cel insecuritar (de fapt, unul și același), care ar fi și una dintre modalitățile de cunoaștere și înțelegere a conceptului de metasecuritate.

¹⁹ Eugen Siteanu, *Metasecurity – a concept of intempestive geometry*, Annals Series on Military Sciences, Volume 9, 2017, Issue 1, pp. 42-61.

DINAMICA SECURITĂȚII (METASECURITATE PROCESUALĂ)

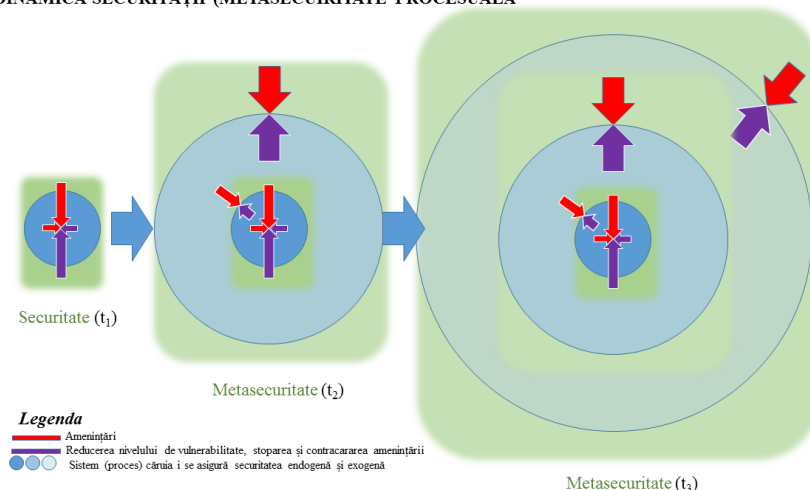

Figura nr. 6. Dinamica securității (Metasecuritate procesuală)

În procesul transformării (tregerii de la starea de securitate și de insecuritate) existentă la timpul t_1 la cea existentă la timpul t_2 , și de la cea existentă la timpul t_2 , la o nouă stare, cea de la timpul t_3 etc., se preiau în întregime elementele interioare, la care se adaugă cele nou intervenite. În cazul nostru, riscul de securitate, definit pe intersecția dintre amenințări (roșu) și vulnerabilități (violet) este preluat, prin procesul transformării) și încorporat, holistic, în starea de securitate (metasecuritate) rezultată în procesul transformării, la timpul t_2 , apoi t_3, \dots, t_n .

În concluzie, securitatea este concomitent atât știință, artă, cât și practică, toate acestea având un puternic impact social, politico-militar, cultural, economic, demografic, de mediu etc. pentru că marile probleme care preocupă umanitatea pot fi rezolvate în primul rând prin asigurarea securității societății, în general, și al tuturor organizațiilor, în special, ceea ce presupune un management eficace și eficient al securității oamenilor (indivizilor), organizațiilor, sistemelor și societății umane în egală măsură.

BIBLIOGRAFIE

- CALOPĂREANU G., *Regionalizarea securității în Europa Centrală*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2011.
- ILIE G., *Risc și securitate, articole, comunicări și prelegeri*, Vol. I, Editura UTI Press, București, 2015.
- SITEANU E., *Metasecurity – a concept of intempestive geometry*, Annals Series on Military Sciences, Volume 9, 2017, Issue 1.
- SITEANU E., NAIANU P., ILIE G., *Fiabilitatea produselor tehnice*, Editura Aisteda, București, 2000.
- ZISU C., SCRIECIU L., MIHALCEA A., *Capacitatea operațională a sistemelor manageriale*, Editura Militară, București, 2008.

